

SOCIALE TANDHEELKUNDE

GESOCIALISEERDE TANDHEELKUNDE

In het December-nummer van „Het Ziekenfonds”, officieel orgaan van de Centrale Bond van Onderling beheerde Ziekenfondsen komt, onder de in de aanhef gestelde titel, onderstaande reactie voor op een beschouwing (Aug./Sept. '53) over de toen ter tijd in voorbereiding zijnde verhoging van de wettelijke loongrens voor de sociale verzekering.

Wij menen onze lezers deze ontboezeming, om haar vorm alleen al, niet te mogen onthouden.

Het Tijdschrift voor Tandheelkunde is, zij het officieus, het wetenschappelijk orgaan van de Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde. Zijn doel is dus de wetenschap te dienen op het geëigende gebied der tandheelkunde. Professor B u i s m a n, een der redacteuren, week van dit doel af door het openbaar maken van een hoofdartikel, getiteld: Ziekenfondstandheelkunde en loongrens. Dit opstel past eerder in een tijdschrift van het gehalte als *Mededelingenblad*, het officiële orgaan van genoemde Maatschappij, want met objectieve wetenschap heeft het weinig van doen. Zulks maakt ons het vinden van een wederwoord gemakkelijk, maar veel moeilijker is het de stof daarvoor te rangschikken. Het opstel is namelijk de uiting van een verbolgen man en bij verbolgen mensen is meestal de redelijkheid zoek. Bovendien: waar de hoogleraar zich op politiek en sociaal-economisch gebied begeeft, demonstreert hij ten duidelijkste, dat hij zich niet dagelijks met de studie van politieke en sociaal-economische vraagstukken bezig houdt.

Professor B u i s m a n ziet in de gewijzigde maatschappelijke verhoudingen een politiek drijven, dat regelrecht in de richting van socialisatie voert. Hier ligt de kern van de vergissing bij de hoogleraar. *) Wat wij aanschouwen en onder vinden heeft namelijk met socialisatie niets te maken. De werkelijkheid is, dat de door het volk gekozen regering meer dan ooit in de geschiedenis van ons volk het geval was, haar zorgen, hetzij rechtstreeks, hetzij bemiddelend, over dit volk moet uitstrekken. De regering is daar niet mee begonnen, ze werd gedwongen tijdig de teugels in handen te nemen, wilde ze niet de fatale fout begaan het evenwicht in onze volkshuishouding te verstoren. Een tot verbluffende hoogte opgevoerde industrialisatie met daarmee gepaard gaande arbeidsmethoden, een economisch beleid, voor een goed deel bepaald door verhoudingen, die het machtige buitenland schiep, militaire lasten die een zware druk op ons volksvermogen leggen — ziedaar slechts enkele factoren welke de regering na de oorlog, in een ontredde Nederland, voor de taak stelden met ordenende hand de koers aan te geven, of anders de misdaad op zich te laden ons volk in chaos te zien ondergaan.

Wij mogen toch wel meer dan dankbaar zijn, dat de regering — in al haar schakeringen — ons voor dit onheil heeft behoed. Maar nog eens: wat heeft dit met socialisatie te maken?

*) R. K u y p e r formuleerde in een voordracht voor Studentenverenigingen het begrip socialisatie als volgt: „een einde maken aan het kapitalisme, de overgang van kapitalisme naar socialisme doelbewust bewerkstelligen.” De Socialistische Gids, Januari 1920, pag. 1.

Maar waar het de tandheelkundige verzorging betreft, legt professor Buisman wel een zware kaart op tafel door te schrijven:

„Al moge gewaarborgde geneeskundige verzorging „volledig” zijn, de vorm waarin deze veelal onder hoge druk verleend moet worden, wijkt wel sterk af van die in de particuliere praktijk, waar de gebruikelijke bezoeken en consulten omgeven zijn met de onmisbare aandacht voor de patiënt en zijn geval. Het is de sfeer, de wederzijdse gezindheid, die het karakter en ten dele ook het effect bepaalt van de geneeskundige raad en bijstand. Men kan bij de bestaande neigingen tot socialisatie hierin een overbodige luxe zien, waarvan het gemis aan de reële waarde van de „verstrekking” geen afbreuk doet.

Daar moeten we even bij stil staan.

Waar steunt de gewaarborgde geneeskundige verzorging op? Zij steunt op de bepalingen, neergelegd in het Ziekenfondsenbesluit. De taak van de ziekenfondsen ten deze is: de bepalingen na te leven. Waar wordt anders dan in de particuliere praktijk, de tandheelkundige verzorging toegepast? Ze wordt toegepast in huisbehandeling en in poliklinieken, vocatief voor behandelingscentra. Wie werken er als tandarts-assistenten? De schoonmaaksters, die trappen en vloeren van het ziekenfondsgebouw in staat van reinheid houden? Neen, het zijn tandarts-assistenten en anders niet. Wie belasten zich met de tandheelkundige hulp aan de patiënt, wie zijn de dames en heren naast de stoel? Zijn het ziekenfondsboden, of bedienden bij de administratie van het ziekenfonds? Neen, het zijn tandartsen, academisch gevormde deskundigen.

Welnu, deze artsen leiden volgens professor Buisman professioneel een dubbel leven, wijl ze in hun particuliere praktijk de patiënten met „de onmisbare aandacht omgeven” en in huisbehandeling of polikliniek „veelal onder hoge druk” werkende, het met hun tandheelkundig geweten op een accoordje gooien.

Pleizierig compliment voor de leerlingen van professor Buisman!

We willen echter de hooggeleerde een eind tegemoet treden en ons in de gedachte verplaatsen, dat de ziekenfondsen worden afgeschaft, alle „socialiserende” maatregelen in de nevel verdwijnen, het spel der vrije krachten kan worden gespeeld en de tandarts het ideaal heeft verwezenlijkt uitsluitend en alleen tandarts voor particulieren te zijn. Wellicht is professor Buisman — en allen van de zijnen die zijn opvattingen delen — zo vriendelijk, het thema nader uit te werken. Maar dan behoren zij te onderzoeken welke gevolgen het zal hebben als de bevolking opnieuw tot de staat van verwaarloosde gebitten is neergedaald. En dan ook en vooral, in hoeverre de tandarts er financieel op vooruit zal gaan. Want zeven en een half miljoen ziekenfondsverzekerden zijn zeven en een half miljoen aanwijzingen voor de maatschappelijke positie waarin het Nederlandse volk zich bevindt!

Wat valt er nog meer te zeggen van het vertoog van professor Buisman? Hij richt bijzonderlijk zijn pijlen op de jaarlijkse verslagen van de Amsterdamse vereniging tot bevordering der tandheelkundige verzorging van ziekenfondsverzekerden. Daarvan lezen we, dat de samenstellers zich schuldig maken aan „propagandistische bluff”, tegenover niet-ingewijden „misleidend” zijn en zich van „oneerlijke” uitspraken bedienen. Dat is stoere taal in een wetenschappelijk tijdschrift. Ons blad maakt geen enkele aanspraak op wetenschappelijkheid, maar het hoedt er zich wèl voor deze toon over te nemen. We zullen derhalve

geen poging wagen de hoogleraar ervan te overtuigen, dat o.a. de tandartsen die in hun hoedanigheid van bestuursleden de verslagen van hun handtekening voorzagen, toch bezwaarlijk van deze lelijke eigenschappen beticht kunnen worden.

Ten slotte: een simpel woord in de navolgende zinsnede werpt naar ons gevoelen een merkwaardig licht op de mentaliteit van de schrijver van het opstel: „Voor de toekomstmusicus van Het Ziekenfonds, die zich indertijd keerde tegen het reactionnaire denken” der tandartsen zal hierin wel geen reden tot bezinning gelegen zijn.”

Tegen het einde van de vorige eeuw wierp een man van aristocratische huizen — Frank van der Goes — zich in de maatschappelijke strijd. Hij deed zulks volgens de heersende machten naar de verkeerde zijde en werd diensvolgens van de Amsterdamse Koopmansbeurs gedrongen. Smalend werd hij toekomstmusicus genoemd. Zijn dromen van zestig jaar geleden zijn vandaag in menig opzicht tastbare werkelijkheid geworden. De toekomstmusicus van Het Ziekenfonds betuigt voor het toekennen van dit epitheton significans zijn erkentelijkheid.

S. B.

ZIEKENFONDSTANDHEELKUNDE EN LOONGRENS

De beschouwing over genoemd onderwerp in het Aug./Sept.-nummer van de vorige jaargang heeft blijkens het bovenstaande de redactie van „Het Ziekenfonds”, verleid tot critiek. Hierbij heeft de schrijver van bedoeld artikel het in de eerste plaats moeten ontgelden. Uiteraard is dat niet zo belangrijk, al dicht men hem ten onrechte een aan het ziekenfondswezen vijandige gezindheid toe. Blijkbaar gaat de redactie uit van de stelregel dat wie niet met haar is — door dik en door dun — als tegenstander moet worden gesignaleerd. In die overtuiging licht zij een tweetal citaten uit het betoog, waaromheen dan een beschouwing wordt geweven die aan de kern voorbij gaat en, deels uit het verband weggenomen, dienst moet doen om het hopeloze, zo niet belachelijke van een verzet tegen de niet te stuiten sociale ontwikkeling der dingen in het licht te stellen.

Dit moge onzakelijk wezen, het doet er niet zoveel toe. Waar het wel op aan komt, is de verdoezeling van de strekking, n.l. dat in het bedoelde opstel beoogd werd aan te tonen waarom inlijving van de betreffende bevolkingsgroep niet zou zijn in het tandheelkundig belang van de daartoe behorende personen. Over de materiële belangen van de tandartsen bij het ziekenfondswezen, waarop de redactie niet kon nalaten min of meer triomfantelijk te zinspelen, werd in de aangevallen beschouwing met geen woord gerept; daar ging het nu net niet om. Hoofdzaak was het beperkte karakter van de tandheelkundige behandeling waaraan de nieuwe verplicht-verzekerden zonder hun voorkennis en medeweten zouden worden onderworpen. Aan dat cardinale punt gaat de critiek van „Het Ziekenfonds” opzettelijk voorbij.

Dit laatste vooral geeft te denken. Immers hieruit kan worden afgeleid dat bij de voorstanders van de opvoering van de wettelijke loongrens de persoonlijke belangen van de betrokkenen een te verwaarlozen factor vormen. De uitbreiding van het verzekeringssysteem quand même is blijkbaar het enige waar het op aan komt.

Het kan geen kwaad dit goed in het oog te houden.

B.

WOENSDAG, 9 JUNI	DONDERDAG, 10 Juni
<p>14.00 u. n.m. Officiële opening van het JUBILEUM- CONGRES in het Kurhaus.</p> <p>15.15 u. n.m. Voordracht van Prof. Dr. G. H. R. von Koenigswald, (Utrecht): „De tand des tijds”.</p>	<p>9.00 u. v.m. WETENSCHAPPELIJKE ZITTING, onder voorzitterschap van Dr. H. Coe- bergh, (Eindhoven), Voorzitter N.T.G. Thema: CARIES PREVENTIE.</p>
<p>Het wetenschappelijk programma dat de deelnemers aan het Jubileumcongres 1954 zal worden geboden, treft U hiernaast — in een schematisch overzicht — aan. Dit overzicht wijkt enigszins af van het U, in het begin van dit jaar, toegezonden Voor- lopige Programma. Sedertdien zijn enige wijzigingen nood- zakelijk gebleken en aanvullingen wenselijk geacht.</p>	<p>9.00 u. v.m. Prof. Dr. S. van Creveld, (Amsterdam): „De invloed van de voeding (calcium- fosfor- en eiwitstofwisseling) op de ont- wikkeling van kaak- en tandstelsel.”</p> <p>9.45 u. v.m. Dr. Nygaard Östby, (Oslo): „Onderzoekingen en maatregelen op het gebied van de preventieve tandheelkun- de.”</p>
	<p>10.30 u. v.m. Dr. J. B. Visser, (Hilversum): „De taak en de problemen, waarvoor de tandarts-practicus zich in 1954 met betrekking tot de cariespreventie ziet gesteld.”</p> <p>11.15 u. v.m. GELEIDE DISCUSSIE, onder voorzit- terschap van Prof. P. O. Pedersen, (Kopenhagen). Onderwerp: CARIES PREVENTIE.</p>
	<p>14.30 u. n.m. WETENSCHAPPELIJKE ZITTING, onder voorzitterschap van Prof. J. W. A. Tjebbes, (Utrecht), Voorzitter V.v.N.T. Thema: DENTO-FACIALE ORTHO- PAEDIE.</p>
	<p>14.30 u. n.m. J. A. C. Duyzings, (Utrecht): „Raadgevingen om orthodontische af- wijkingen te voorkomen.”</p>
	<p>15.15 u. n.m. Dr. Oren A. Oliver, (Ver. Staten): „De preventie van de orthodontische af- wijkingen.”</p>
	<p>16.00 u. n.m. GELEIDE DISCUSSIE, onder voorzit- terschap van Prof. Dr. L. J. Baume, (Zürich): Onderwerp: ORTHODONTISCHE PREVENTIE.</p>

GEEFT U NU TERSTOND OP VOOR
 Gebruik hiertoe de formulieren A tot en met

JUBILEUM-CONGRES 1954

VRIJDAG, 11 JUNI

- 9.00 u. v.m.
WETENSCHAPPELIJKE ZITTING,
onder voorzitterschap van Prof. J. W. A.
Tjebbes, (Utrecht), Voorzitter V.v.N.T.
Thema PARADENTOPATHIEËN.
- 9.00 u. v.m.
Sir E. Wilfred Fish, (Londen):
„De preventie van de paradentopathieën.”
- 9.45 u. v.m.
L. V. Arnold, (Hilversum):
„Problemen, verbonden aan het elimi-
neren van dynamische irritatie, als maat-
regel tot preventie van parodontale aan-
doeningen.”
- 11.00 u. v.m.
GELEIDE DISCUSSIE, onder voorzit-
terschap van Prof. A. J. Held, (Genève).
Onderwerp: PREVENTIE VAN PARA-
DENTOPATHIEËN.
- 14.00 u. n.m.
WETENSCHAPPELIJKE ZITTING,
onder voorzitterschap van D. A. van
Houte, (Rotterdam). Voorzitter N.M.
t.b.T.
Thema: HET ECONOMISCHE EN
SOCIALE ASPECT DER PREVEN-
TIEVE TANDHEELKUNDE. DE OR-
GANISATIE VAN DE TANDHEEL-
KUNDIGE VERZORGING VAN DE
JEUGD.
- 14.00 u. n.m.
Maurice Vincent, (Parijs):
„De economische en sociale aspecten der
preventieve verzorging.”
- 14.45 u. n.m.
Dr. Erich Müller, (Hamburg-Altona):
„Mogelijkheden van de organisatie van
de tandheelkundige verzorging van de
jeugd.”
- 15.30 u. n.m.
GELEIDE DISCUSSIE, onder voorzit-
terschap van J. Stork, (Aerdenhout),
Onderwerp: HET ECONOMISCHE
EN SOCIALE ASPECT DER PREVEN-
TIEVE TANDHEELKUNDE.
- 6.15 u. n.m.
GELEIDE DISCUSSIE, onder voorzit-
terschap van J. Stork, (Aerdenhout).
Onderwerp: DE ORGANISATIE VAN
DE TANDHEELKUNDIGE VER-
ZORGING VAN DE JEUGD.

ZATERDAG, 12 JUNI

- 9.00 u. v.m.
WETENSCHAPPELIJKE ZITTING.
GELEIDE DISCUSSIE, onder voorzit-
terschap van Dr. Ch. F. L. Nord,
(Amsterdam).
Onderwerp: TANDHEELKUNDIGE
PREVENTIE.
- 12.00 u. v.m.
Officiële sluiting van het JUBILEUM-
CONGRES.

Waar het dit maal in de bedoeling ligt
de Nederlandse collegae op te wekken tot
deelname aan het Congres, is hiernaast het
wetenschappelijke programma van het Ju-
bileumcongres weergegeven.

Dit overzicht laat duidelijk het karakter
van het Congres uitkomen: de problemen
der Preventie op alle gebieden der Tandheel-
kunde.

HET JUBILEUMCONGRES!

H uit het Voorlopig Programma.

De Publiciteitscommissie

IN MEMORIAM PROF. DR. E. GORTER

Laat, heel laat, gelukkig niet te laat, is de Nederlandse tandheelkunde met deze grote geleerde van internationale vermaardheid tot een intensief contact gekomen.

Wij mogen ons gelukkig prijzen, dat hij zijn steun en medewerking heeft willen verlenen aan de cursus kindertandheelkunde, gehouden in 1952 te Leiden, waar zijn colleges een duidelijk beeld gaven van zijn heldere inzicht

aangaande de betrekkingen tussen kindergeneeskunde en kindertandheelkunde. Zijn lichamelijke indispositie belette hem daarbij geenszins, een stimulans te zijn voor ons voorbereiders dezer cursus; integendeel, zijn grote geestelijke activiteit dwong steeds opnieuw respect af.

Trouwens ook de vroeger gehouden voordrachten voor de Vereeniging van Nederlandsche Tandartsen getuigen ten volle, hoe Prof. Gorter het tandstelsel en de kaken beschouwde als een zeer belangrijk onderdeel van het menselijke lichaam.

Eerbied zal ons steeds vervullen, wanneer wij aan hem terugdenken.

J. A. C. Duyzings

EEN ONDERSCHIEDING

Collega Fr. Duyvensz te Amsterdam is benoemd tot „Corresponding Secretary” of the California Academy of Periodontology.

CLINISCHE AVONDEN VOOR TANDARTSEN IN HET
ACADEMISCH ZIEKENHUIS TE GRONINGEN

Op Vrijdag 5 Februari werd de 6e klinische avond gehouden in het Academisch Ziekenhuis te Groningen.

Het programma omvatte:

1. prof. J. G. de Boer: gesepareerde wortels als brugpijlers
(met patiënt en projecties).
2. H. Menschaar: directe pulpa-overkapping en vitaalamputatie
(met instructiefilm).
3. W. v. d. Kwast: een geval van pseudo-anodontie
(met projecties).
4. T. v. d. Berg: antrumcomplicaties na kiesextractie
(met projecties).
5. J. A. Tolmeyer: enige opmerkingen over de diagnostiek van cysten
(met projecties).

De volgende avonden zijn vastgesteld op Vrijdag 2 April en Vrijdag 4 Juni om 8 uur.

Hut

BUITENLAND

Het bekende Amerikaanse tijdschrift: *Dental Items of Interest* blijkt na de dood van zijn hoofdredacteur Dr. Paul Belding zijn levensvatbaarheid te hebben verloren. Het is na een 75-jarige activiteit opgeheven.

De International Dental Journal wordt voortaan uitgegeven door A. J. Sijthoff, Wagenstraat 37, Den Haag.